

Čo ukázalo adaptačné obdobie v školách

Školské systémy po celom svete boli vo významnej miere ovplyvnené pandémiou COVID-19. Slovenské školstvo nebolo výnimkou. Máme za sebou naozaj mimoriadne zložitý rok. Návrat detí a žiakov do škôl po takmer ročnom prerušení prezenčnej výučby vyvolávalo v radoch odborníkov ako i širokej verejnosti mnoho otáznikov. *Ako sa vyrovnajú školy s prechodom z dištančnej výučby na prezenčnú? Ako sa dištančná výučba odrazila na stave žiackych vedomostí a zručností a akú podporu školy potrebujú? S cieľom napomôcť školám zvládnuť toto obdobie vydalo MŠVVaŠ SR [Metodické usmernenie k návratu do škôl \(19. 4. 2021\)](#)*

V zmysle tohto usmernenia Štátna školská inšpekcia realizovala v mesiacoch máj – jún 2021 dotazníkový prieskum, v ktorom oslovila riaditeľky a riaditeľov základných a stredných škôl (gymnázií a stredných odborných škôl). Cieľom tohto prieskumu bolo získať informácie:

- o prínosoch adaptačného obdobia,
- o skúsenostiach s tvorbou a realizáciou adaptačných plánov,
- o podpore, ktorú by školy potrebovali vzhľadom na novovzniknutú situáciu,
- o odhadovanej diferencii medzi učebným plánom a skutočným stavom vedomostí a zručností žiakov.

Z informácií od riaditeľov základných a stredných škôl vyberáme niekoľko zistení, ktoré vychádzajú z predbežných (hrubo spracovaných) dát – prieskum bol ukončený iba 23. 6. 2021.

Podrobné analýzy z jednotlivých dotazníkových prieskumov (za základné a stredné školy) budú zverejnené na našom webe začiatkom budúceho školského roka (koniec septembra – začiatok októbra 2021).

ADAPTAČNÉ OBDOBIE A JEHO PRÍNOS

Adaptačné plány vypracovalo 97% základných škôl, 79 % gymnázií a 69 % stredných odborných škôl.

Za prínosy adaptačného obdobia považovali riaditelia škôl (odpovede „rozhodne áno“ a „skôr áno“):

- **zlepšenie sociálnych vzťahov medzi žiakmi** - v intervale od 92 % – 95 % odpovedali takmer zhodne riaditelia ZŠ, G, SOŠ,
- **vytvorenie priestoru na to, aby zvýšená pozornosť bola venovaná napr. témam násilia, šikany, domáceho násilia a pod.** - ZŠ (93 %) , G a SOŠ (cca 80 %)
- **lepšie spoznávanie svojich žiakov** (ich osobnostné vlastnosti, záľuby, záujmy a pod.) - viac ako 90 % všetkých škôl
- **vytvorenie priestoru na obnovenie školských návykov** - v intervale od 92 % – 95 % takmer zhodne konštatovali riaditelia ZŠ, G, SOŠ

POŽADOVANÁ PODPORA

Najväčšiu podporu by riaditelia škôl vzhľadom na novovzniknutú situáciu potrebovali v oblasti:

- **finančnej** - na zlepšenie materiálno-technického vybavenia (v intervale od 80 % – 85 % takmer zhodne odpovedali riaditelia ZŠ, G, SOŠ) a na vytváranie podmienok pre rovnosť šancí každého žiaka na prístup ku kvalitnému vzdelávaniu (túto potrebu vyjadrili najvýraznejšie riaditelia SOŠ - 56 %, v ZŠ 46 % a G 35 %),
- **metodickej** - na uplatňovanie aktivizujúcich, participatívnych metód a inovačných programov (54 % ZŠ, 80 % G, 55 % SOŠ) a na pomoc pri redukcii učiva (50 % ZŠ, 40 % G, 39 % SOŠ)

STAV UČEBNÝCH PLÁNOV

Riaditelia škôl mali odhadnúť rozdiel medzi učebným plánom a skutočným stavom vedomostí a zručností žiakov v jednotlivých vzdelávacích oblastiach. *Na odhad mali využiť škálu od 1 – 5, pričom 1 znamená najmenší rozdiel a 5 najväčší rozdiel. Na vyjadrenie rozdielu sme stupne 3 – 5 považovali za hodnoty vyjadrujúce významný až veľmi významný rozdiel.*

ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Na 1. stupni základných škôl je najmenší rozdiel medzi učebným plánom a stavom vedomostí a zručností žiakov vo vzdelávacích oblastiach Človek a príroda a Matematika a práca s informáciami (menej ako 20 %), nasleduje vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia s rozdielom tiež približne 20 %. Najväčší odhadovaný rozdiel je vo vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb (viac ako 60 %) a Umenie a kultúra (menej ako 50 %).

Na 2. stupni základných škôl je najmenší odhadovaný rozdiel vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť (cca 40 %), nasleduje Človek a príroda a vzdelávacia oblasť Jazyk a komunikácia s rozdielom viac ako 40 %. Najväčší rozdiel je odhadovaný vo vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb (viac ako 70 %) a Umenie a kultúra a Človek a svet práce (viac ako 60 %)

GYMNÁZIÁ

V 8-ročnom vzdelávacom programe je najmenší rozdiel vo vzdelávacej oblasti Človek a hodnoty, Človek a spoločnosť a Jazyk a komunikácia, kde rozdiel medzi učebným plánom a stavom vedomostí a zručností žiakov je menej ako 20 %. Najväčší rozdiel je vo vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb (viac ako 70 %) a nasleduje Matematika a práca s informáciami s rozdielom viac ako 30 %.

V 4-ročnom vzdelávacom programe je najmenší rozdiel vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra, Človek a hodnoty, Človek a spoločnosť, predstavuje menej ako 30 %. Najväčší rozdiel medzi učebným plánom a vedomosťami a zručnosťami žiakov odhadli riaditelia gymnázií vo vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb (viac ako 70 %), Matematika a práca s informáciami s rozdielom viac ako 50 %.

STREDNÉ ODBORNÉ ŠKOLY

Najmenší rozdiel odhadli riaditelia vo vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť (v študijných odboroch viac ako 20 %, v učebných odboroch viac ako 30 %), nasleduje vzdelávacia oblasť Človek a príroda (v študijných odboroch menej ako 30 %, v učebných odboroch menej ako 40 %).

Najväčší rozdiel medzi učebným plánom a vedomosťami a zručnosťami žiakov je vo vzdelávacej oblasti Odborné vzdelávanie – praktická príprava (v študijných odboroch viac ako 70 %, v učebných odboroch viac ako 80 % a v 2-ročných učebných odboroch až 90 %), nasleduje Zdravie a pohyb (v študijných odboroch viac ako 70 %, v učebných odboroch viac ako 60 %). Významný rozdiel je aj vo vzdelávacej oblasti Odborné vzdelávanie – teoretické (v študijných odboroch cca 40 %, v učebných odboroch viac ako 50 % a v 2-ročných učebných odboroch až 80 %).

Štátna školská inšpekcia realizovala v mesiaci máj 2021 aj dotazníkový prieskum v materských školách a základných školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, ktorý sa zameriaval na organizáciu vzdelávania v závislosti od pandemickej situácie.

Zistenia z dotazníkového prieskumu v materských školách budú zverejnené na našom webe začiatkom júla 2021 a z dotazníkového prieskumu v ZŠ pre žiakov so ZZ v auguste 2021.